

Handläggare
Anna Forsström
08-508 25 085
Maj-Stina Samuelsson
08-508 25 623

Till
Socialnämnden
2018-02-20

Årsrapport 2017 Socialtjänstinspektörer

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas årsrapport
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen
3. Socialnämnden överlämnar rapporten till samtliga stadsdelsnämnder

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Veronica Wolgast
Avdelningschef

Sammanfattning

Under 2017 har socialtjänstinspektörerna genomfört granskningar inom verksamhetsområdena ekonomiskt bistånd, barn- och ungdomsvård, relationsvård och även följt upp tidigare granskningar.

Granskningen inom ekonomiskt bistånd har genomförts på temat barn med osäkra boendeförhållanden. Bland annat framkom det att många familjer hade bott i osäkert boende under lång tid och erhöll korta beslutstider. Granskningen av ungdomar med kriminellt beteende och missbruksproblem – tillämpning av LVU vid fyra stadsdelsförvaltningar visade bland annat att insatserna måste ges tidigt och att socialtjänsten måste identifiera varningssignaler samt erbjuda omfattande stöd innan beteendena blivit befästa. Vidare har granskningar gällande barn som upplevt våld genomförts vid två stadsdelsförvaltningar.

Uppföljningarna av tidigare granskningar visar att granskningarna har bidragit till ett utvecklingsarbete i staden. Föreliggande rapport sammanfattar dessa granskningar och uppföljningar.

Bakgrund

Socialtjänstinspektörernas verksamhetsinriktning och mål är att ”stadens insatser inom individ- och familjeomsorgen ska vara av god och jämn kvalitet, den enskilde ska få likvärdig bedömning oavsett var i staden ärendet behandlas”. Lagstiftning, kommunfullmäktiges mål, specifika nämndmål och stadens riktlinjer ska vara styrande för inspektörernas arbete. I socialtjänstinspektörernas arbete ingår att årligen avlämna en rapport över årets verksamhet.

Granskningsarbetet planeras utifrån en granskningsmodell som dels bygger på lagstiftningens bestämmelser om god kvalitet inom socialtjänsten och dels på de kvalitetsområden som utformats av Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL):

- Trygghet och säkerhet
- Självbestämmande och integritet
- Tillgänglighet
- Helhetssyn och samordning
- Kunskapsbaserad verksamhet och effektivitet¹

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 14 februari 2018. Funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 15 februari 2018.

Jämställdhetsanalys

I socialtjänstinspektörernas årsrapport har jämställdhetsperspektivet delvis uppmärksammas genom redovisning av kön och analys i vissa granskningar.

Ärendet

Under 2017 har socialtjänstinspektörerna genomfört granskningar inom verksamhetsområdena ekonomiskt bistånd, barn- och ungdomsvård, relationsvård och även följt upp tidigare granskningar.

Barn som upplevt våld granskades vid Skärholmens och Södermalms stadsdelsförvaltningar. Sammanlagt granskades 50 ärenden där en förälder blivit utsatt för våld och vars barn upplevt våld. Granskningen var en fortsättning på den granskning som gjordes 2016.

Inom ekonomiskt bistånd genomfördes granskning på temat barn med osäkra boendeförhållanden vid stadsdelsförvaltningarna

¹ <http://www.socialstyrelsen.se/indikatorer/godvardochomsorgisocialtjansten>

Enskede-Årsta-Vantör, Spånga-Tensta samt Östermalm, som även handlägger ekonomiskt bistånd för Kungsholmen och Norrmalm. Totalt 45 familjer med barn under 18 år som varit aktuella för beviljat bistånd eller avslag avseende akut logi på vandrarhem och hotell under 2016 ingick i granskningen.

Vidare granskades ungdomar med kriminellt beteende och missbruksproblem – tillämpning av LVU² vid stadsdelsförvaltningarna Kungsholmen, Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Östermalm. Syftet med granskningarna var att se hur handläggning och tillämpning av LVU tillämpas vad gäller ungdomar med kriminalitet, missbruk eller annat socialt nedbrytande beteende. Sammanlagt granskades 54 ungdomsärenden med denna problematik.

Under året har även uppföljningar gjorts på granskningarna barn som upplevt våld och barn till föräldrar i missbruk.

Socialtjänstinspektörernas synpunkter

Uppföljningarna av tidigare gjorda granskningar visar att granskningarna bidragit till ett utvecklingsarbete i staden och att enheterna har arbetat med resultaten utifrån sina specifika utvecklingsområden och de lokala förutsättningarna.

Utvecklingsarbetet har resulterat i bland annat reviderade rutiner, ändrade arbetssätt och utbildningssatsningar vilket ger resultat både för ökad samverkan och ett ökat barnperspektiv.

Helhetssyn och samordning

Efter årets granskningar är en sammantagen slutsats att ökad samverkan är en nyckelfaktor för att hantera de utmaningar som socialtjänsten möter. Socialtjänstens verksamheter är beroende av tät samverkan för att kunna möta de komplexa behov som finns hos målgrupperna, inte minst för att tillvarata barn- och anhörigperspektivet. Genom ökad samverkan och samordnade insatser utnyttjas resurserna maximalt, den sammantagna kompetensen ökar och det professionella bemötandet stärks.

Kunskapsbaserad verksamhet

En annan viktig faktor för att stärka kvaliteten i stadens verksamheter är att öka det systematiska användandet av bedömningsinstrument som har stöd i forskning. Inom de olika verksamheterna används bedömningsinstrument, dessa behöver utökas till att omfatta majoriteten av ärendena. Instrument som tidigt identifierar risk för antisocialt beteende behöver också

² LVU, Lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

användas i högre grad avseende de yngre barnen. I den senaste granskningen av ungdomar med kriminellt beteende och missbruksproblem var behovet av tidiga och omfattande interventioner tydligt, för att förebygga och lindra en destruktiv utveckling hos barnen med hög risk.

Självbestämmande och integritet

Slutligen var barns delaktighet ett ständigt tema under årets granskningar. En svensk studie³ från 2017 visar att när barn kommer till tals utformas hjälpinsatserna i högre grad utifrån barnets faktiska behov snarare än föräldrarnas problembeskrivning. I staden, såväl som nationellt, är barns delaktighet en prioriterad fråga och olika satsningar pågår för att öka delaktigheten och att göra socialtjänsten mer tillgänglig. Under 2018 kommer ett stödmaterial som tagits fram av socialförvaltningen att lanseras, vilket ska utgöra utgångspunkten för ett stärkt barnrättsperspektiv inom samtliga verksamheter inom socialtjänsten.

Planering 2018

Under 2018 kommer socialtjänstinspektörerna fortsätta granskningen av ungdomar med kriminellt beteende och missbruksproblem – tillämpning av LVU vid ytterligare tre stadsdelsförvaltningar, med fokus på handläggningen av ungdomar med allvarligare beteendeproblem. Under året kommer även granskning av LVM⁴-handläggningen genomföras, med fokus på rättssäkerhet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas årsrapport för 2017.

Bilaga

1. Socialtjänstinspektörernas årsrapport 2017

³ Heimer, Näsman och Palme (2017) Rättighetsbärare eller problembärare

⁴ LVM, Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.